

РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ МІЖНАРОДНОЮ
ОРГАНІЗАЦІЄЮ (ІКАО)

Олена Фігорнюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник-Володимир Мельник, к.т.н., доц.

Ключові слова: Цивільна авіація, ІКАО, асамблея, рада.

Вступ. Цивільна авіація є невід'ємним елементом авіатранспортної системи та перспективною високотехнологічною галуззю, яка сприяє соціально-економічному розвитку всієї світової спільноти. З моменту виникнення цивільної авіації перед світовим співтовариством постали питання здійснення заходів із забезпечення захисту, охорони та безпеки пасажирів і членів екіпажу, авіаційного персоналу, повітряних суден, об'єктів аеропорту та об'єктів радіонавігаційного забезпечення незалежно від їх форм власності та підпорядкованості. Значну роль у реалізації цих завдань відіграють міжнародні організації цивільної авіації.

Виклад основного матеріалу. Світовим лідером по розробці стандартів і рекомендацій ЦА є Міжнародна організація цивільної авіації (International Civil Aviation Organization, ІКАО)– це спеціалізований заклад у системі ООН, що встановлює міжнародні норми цивільної авіації та координує міжнародне співробітництво держав з метою підвищення її безпеки та ефективності.

Важливо зазначити, що ІКАО не є глобальним регулюючим органом у галузі авіації, тобто не має жодних повноважень у повітряному просторі суверенних держав світу. Штаб-квартира організації знаходиться у Монреалі. На чолі ІКАО стоїть Генеральний секретар, який обирається на трирічний термін. З серпня 2021 року цю посаду займає колумбійський функціонер Хуан Карлос Саласар.

До членів ІКАО відносяться 193 країни, які підписали Чиказьку конвенцію 1944 року. У складі організації усі члени ООН, окрім Ліхтенштейну, в якого немає міжнародного аеропорту. При цьому уряд Ліхтенштейну надав Швейцарії повноваження укласти угоду від його імені, тож правила Чиказької конвенції поширюються й на територію Ліхтенштейну. Окрім країн-членів ООН, конвенцію також підписали острови Кука. Цікаво, що серед країн-засновниць ІКАО був Тайвань, однак у 1971 році його замінив Китай. У 2013 році Тайвань вперше після перерви був запрошений на Асамблею ІКАО як гість.

Структура ІКАО: Асамблея– це орган ІКАО, який відповідає за прийняття рішень. До складу Асамблеї входять усі країни-члени організації. Асамблея скликається щонайменше

раз на три роки. За потреби в будь-який час може бути скликана надзвичайна сесія. Асамблея має численні повноваження, серед яких обрання країн до складу Ради, затвердження бюджету організації, аналіз діяльності ІКАО за минулий період та винесення рішення з будь-якого питання, переданого на розгляд Радою.

Рада – це керівний орган, який складається з представників 36 країн-членів ІКАО. Склад Ради обирається на трирічний період. При виборі членів Ради враховується вплив держави на розвиток та функціонування сфери повітряного транспорту, а також збалансоване представлення всіх основних географічних регіонів світу. Рада та її допоміжні органи відповідають за постійне керівництво роботою ІКАО. Однією з основних функцій Ради є прийняття Стандартів та рекомендованої практики та оформлення їх як додатків до Чиказької конвенції. Рада також може виступати арбітром у питаннях щодо авіації та застосування Чиказької конвенції, які викликають суперечку між державами. Рада може розслідувати будь-яку ситуацію, яка заважає розвитку повітряної навігації, та застосовувати такі дії, які можуть бути необхідними для безпечної та регулярної експлуатації повітряного транспорту. Нарешті, Рада призначає Генерального секретаря ІКАО.

Метою ІКАО є задоволення потреб населення в безпечному та ефективному міжнародному повітряному транспорті та сприянні планомірному зростанню міжнародної цивільної авіації у світі. Організація сприяє конструюванню та експлуатації літаків у мирних цілях, а також створенню та розвитку авіаліній, аеропортів та навігаційного обладнання. Для реалізації цієї мети ІКАО зосереджує зусилля на низці напрямків. ІКАО приймає міжнародні стандарти та рекомендації, які застосовуються до літаків та їхнього обладнання, регламентують роботу пілотів, екіпажів, авіадиспетчерів та співробітників різноманітних служб, висувають вимоги до порядку роботи міжнародних аеропортів. Прийняттю нових стандартів передують кілька етапів. На першому етапі різноманітні групи, об'єднання та організації висувають свої пропозиції та поради. На основі цих пропозицій ІКАО проводить наради експертних та цільових груп, організовує конференції та семінари з вивчення технічних, політичних, соціально-економічних та інших питань. Наслідком цих заходів є те, що Секретаріат ІКАО представляє урядам найбільш конструктивні пропозиції. Після прийняття стандарту на Асамблеї уряди мають час на впровадження змін у національні правила. ІКАО розробляє правила візуального пілотування та пілотування за приладами, а також аеронавігаційні мапи, які використовуються в міжнародній навігації. У сферу відповідальності організації входять також системи авіаційних телекомунікацій та радіочастоти. ІКАО також стандартизує митні, імміграційні, санітарні правила та інші формальності для полегшення пересування літаків, пасажирів та різних вантажів через кордони.

Організація намагається мінімізувати вплив авіації на навколишнє середовище за рахунок скорочення шкідливих викидів та обмеження рівню шуму літаків. Країни-члени організації домовилися, що ресурси на захист навколишнього середовища буде спрямовано на технологічні інновації, на оптимізацію процесу польоту для скорочення кількості використаного палива, на збільшення виробництва та поширення стійкого авіаційного палива та чистої енергії, на запровадження Системи компенсації та скорочення викидів вуглецю для міжнародної авіації. підготовки у галузі безпеки польотів, сприяючи регіональному співробітництву у цій сфері. ІКАО надає допомогу країнам, що розвиваються, у вдосконаленні авіатранспортних систем та підготовці авіаперсоналу. Організація допомогла у створенні регіональних центрів навчання у кількох країнах та забезпечила можливість для тисяч учнів займатися у школах, зареєстрованих ІКАО. Наразі ІКАО розробляє супутникову систему для задоволення потреб цивільної авіації в організації зв'язку, навігації, радіолокаційного спостереження та керування повітряним рухом, що дозволить підвищити рівень безпеки та організації роботи в цілому.

Висновок. Організація ІКАО докладає зусиль до зменшення небезпеки у міжнародному повітряному просторі, розробляє стандарти та правила, стежить за зменшенням впливу авіації на навколишнє середовище, створює навчальні центри та бере участь у новітніх розробках. Цінність ІКАО у першу чергу полягає в тому, що вона об'єднує переважну більшість країн світу та координує їхні зусилля. При цьому необхідно підкреслити, що організація не має повноважень для впливу на повітряний простір будь-якої суверенної держави. І закони держави завжди мають пріоритет перед тими положеннями, які приймаються на засіданнях ІКАО.

Список використаних джерел:

1. Офіційний веб-сайт Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) / [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://www.icao.int>.
2. Радько О.В., Мельник В.Б. Процеси та системи управління якістю в авіації : навч. пос. – К.: НАУ, 2020. –188с.